

CONTENTS – ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

List of Contributors – Κατάλογος Συγγραφέων	10
Abbreviations – Συντομογραφίες	11

Preface – Πρόλογος	
Αλέξανδρος Φαρνού & Ιρις Τζαχίλι	12

The archaeological find on Therasia and its historical and epistemological context: introduction to a choreography	
Dimitra Douskos & Iris Tzachili	15

FROM GLOBAL TO LOCAL AND VICE VERSA: THE HISTORICAL CONTEXT

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟΤΗΤΑ: ΤΟ ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Les déplacements tectoniques dans la géopolitique internationale au temps de l'éruption du volcan de Santorin, 1866-1870	
Τεκτονικές μετακινήσεις στη διεθνή γεωπολιτική την εποχή της έκρηξης του ηφαιστείου της Σαντορίνης, 1866-1870	
Christos Hadziiossif – Χρήστος Χατζηιωσήφ.....	86

«Περί του χρησιμωτάτου τούτου χώματος...» Ανακάλυψη και χρησιμοποίηση της θηραϊκής γης στη Μεσόγειο (τέλη 18 ^{ου} -αρχές 20 ^{ου} αιώνα)	
“On this most useful earth...” Discovery and use of the Theran earth in the Mediterranean from the end of the 18 th to the beginning of the 20 th century	
Λήδα Παπαστεφανάκη – Leda Papastefanaki.....	95

Ιωσήφ Δε Κιγάλλας: ένας Θηραϊός ιατροφιλόσοφος του 19 ^{ου} αιώνα	
Joseph De Cigalla: a physician-philosopher of the 19 th century in Santorini	
Αλεξάνδρα Λειβαδίτου – Alexandra Leivaditou.....	121

A footnote to my mother's book: on Fredrika Bremer's visit to Santorini and its ramifications in F. Lenormant's, A. Michaelis, and A. Conze's works on Therasia	
Μια υποσημείωση στο βιβλίο της μητέρας μου: η επίσκεψη της Φρεντρίκα Μπρέμερ στη Σαντορίνη και οι προεκτάσεις της στο έργο των	

Lenormant, Michaelis και Conze για τη Θηρασία
Dimitra Douskos – Δήμητρα Ντούσκου 147

**ARCHAEOLOGY: AN UNEXPECTED NOVELTY
IN A DISCIPLINE IN THE MAKING**

**ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ: ΕΝΑ ΑΠΡΟΣΔΟΚΗΤΟ ΕΥΡΗΜΑ
ΚΑΙ ΜΙΑ ΥΠΟ ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ**

Η ανακάλυψη της προϊστορικής Θηρασίας στο επιστημολογικό πλαίσιο
του 19^{ου} αιώνα

The discovery of prehistoric Therasia in the epistemological framework
of the 19th century

Άγγελος Μπούφαλης – Angelos Boufalis218

Επιστήμη, Πανεπιστήμιο και Κράτος: η αποστολή και ο ρόλος της
ελληνικής Επιστημονικής Επιτροπής στη μελέτη του ηφαισείου της
Σαντορίνης το 1866

Science, University and the State: the mission and the role of the Greek
Scientific Committee in the study of the volcano of Santorini in 1866

Ειρήνη Μεργούπη-Σαβαΐδου – Eirini Mergoupi-Savaidou235

Shifting paradigm: Aegean Archaeology and Italy, 1861-1900

Αλλαγή παραδείγματος: αιγαιακή αρχαιολογία και Ιταλία, 1861-1900

Pietro Militello – Πιέτρο Μιλιτέλλο261

The research continues: excavations on Thera in the late 19th century

Η συνέχιση των ερευνών: ανασκαφές στη Θήρα στο τέλος του 19^{ου} αιώνα

Iris Tzachili – Ιρίς Τζαχίλη287

Μικρές βιογραφίες αρχαιοτήτων: αντικείμενα από το νησιωτικό
σύμπλεγμα Θήρας-Θηρασίας στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο κατά
τον 19^ο αιώνα

Short biographies of antiquities – Objects from Ther(asi)a in the National
Archaeological Museum during the 19th century?

Κατερίνα Κωσταντή – Katerina Kostanti.....301

Η απαρχή της ενάλιας αρχαιολογίας στην Ελλάδα του 19^{ου} αιώνα

The beginnings of maritime archaeology in the 19th century in Greece

Αλέξανδρος Τούρτας – Alexandros Tourtas331

MEDIA AND SCIENCE: THE FORCE OF SHAPING

*ΜΕΣΑ, ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗ:
Η ΔΥΝΑΜΗ ΤΗΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗΣ*

The visual representation of the Therasia finds: modes and techniques of iconography of the mid-19th century

Η εικονιστική αναπαράσταση των ευρημάτων της Θηρασίας: συμβάσεις και τεχνικές της εικονογραφίας στα μέσα του 19^{ου} αιώνα

Clairy Palyvou – Κλαίρη Παλυβού.....358

Paul des Granges und die Ausgrabungen auf Therasia: Media Transformationen und Zirkulation archäologischer Fotografien im 19. Jh.

Paul des Granges and the excavations on Therasia: media transformations and the circulation of archaeological photographs in the 19th century

Paul Pasiëka – Πωλ Πασιέκα.....381

Archaeological handbooks in the 19th century: scientific debates, ideologies, nationalisms and propaganda

Αρχαιολογικά εγχειρίδια το 19^ο αιώνα: επιστημονικές συζητήσεις, ιδεολογίες, εθνικισμοί και προπαγάνδα

Francesca Buscemi – Φραντσέσκα Μπουσκέμι411

Epilogue – Επίλογος

Το εύρημα του 19^{ου} αιώνα στο πλαίσιο των σημερινών ερευνών

The find of the 19th century in the context of contemporary archaeological research

Ιρις Τζαχίλη – Iris Tzachili.....440

General bibliography - Γενική βιβλιογραφία.....446

List of illustrations - Κατάλογος εικόνων455

Paul des Granges und die Ausgrabungen auf Therasia: Mediale Transformationen und Zirkulation archäologischer Fotografien im 19. Jh.

Paul Pasiëka

In den verschiedenen Berichten zu den Ausgrabungen des Jahres 1866 auf Therasia tauchen nicht nur die Namen der Ausgräber auf. Häufig findet sich ebenso der Name des Fotografen Paul des Granges, der eine zeichnerische und fotografische Dokumentation der Grabungen anfertigte. Bemerkenswert ist daran nicht nur der wiederholte Hinweis, mit dem die archäologische Dokumentation und der sie Ausführende gewürdigt werden, sondern auch die weitreichende Zirkulation an Nachrichten über die Entdeckungen begleitet von entsprechenden Photographien. An dieser Zirkulation war, wie zu zeigen sein wird, eben auch Paul des Granges entscheidend beteiligt.

In den vergangenen Jahren wurden die epistemologischen Aspekte, die mit dem Einsatz und der Verwendung von Fotografien in der Archäologie im 19. Jh. einhergingen, verstärkt in der historiographischen Forschung wahrgenommen und diskutiert¹. Dabei ist zuletzt ein zunehmender Wandel des Forschungsinteresses weg von Fragen, die sich vornehmlich auf die Einführung und Etablierung der Fotografie als Dokumentationsmedium konzentrierten (Schubert & Grunauer-von Hoerschelmann 1978)², hin zu stärker medial ausgerichteten Ansätzen festzustellen. Mediale Entscheidungen bei der Dokumentation und Publikation und die Gründe für solche stehen nun ebenso im Zentrum des Interesses wie die Rückkopplungseffekte, die sie auf die Entwicklung

1 Hier seien beispielhaft nur einige der jüngsten Veröffentlichungen angeführt, die versuchen verschiedene dieser Stränge zusammenzuführen: Dazu zählen das Sonderheft der Fotogeschichte (Forster 2017), die Monographien von Bohrer 2005, Dally 2017 und Klamm 2017.

2 Von besonderem Interesse waren dabei die Formation archäologischer Fotosammlungen bzw. der Beginn fotografischer Praktiken: vgl. für die Antikensammlung Berlin Alexandridis & Heilmeyer 2004, für das DAI Jung 1996; Krumme 2008 oder für die Ausgrabungen in Delphi, Réveillac 1992.